

gemeente **Oosterhout**

Fractie GroenLinks
T.a.v. de heer J.W.A Boers

Datum	Uw kenmerk	Zaaknummer	In behandeling bij
10 juni 2020		229831	R. Geers tel. 14 0162

Onderwerp

Beantwoording artikel 39 vragen inzake een natuurverantwoord maaibeheer

Geachte heer Boers,

Op 28 mei jl. hebt u schriftelijke vragen ex art. 39 van het Reglement van Orde van de Oosterhoutse gemeenteraad gesteld over natuurverantwoord maaibeheer. Wij beantwoorden uw vragen als volgt.

Vraag 1. Wat is er in de afgelopen anderhalf jaar tijd ambtelijk en bestuurlijk ondernomen om in 2020 wél te kunnen komen tot een natuurverantwoord maaibeheer?

Antwoord 1. Biodiversiteit heeft de afgelopen steeds onze aandacht gehad. De gemeente streeft al jaren naar een aantrekkelijke openbare ruimte met veel variatie. We kiezen voor zoveel mogelijk verschillende bomen en struiken die bloeien en nectar en stuifmeel leveren aan bijen en vlinders. Ook laten we op bepaalde plekken waar dat volgens ons kan snoeihout liggen of rommelige beplanting staan. Dat is dus niet toevallig vergeten, als wel eens lijkt, maar een bewuste keuze. In bermen zaaien we bloemmengsels in en op verschillende plaatsen planten we bloembollen; allemaal om meer variatie te krijgen. Samen met bewoners planten we bloembollen in het openbaar groen of zaaien inheemse planten in voor meer variatie. Want een gevarieerde omgeving is uiteindelijk ook voor mensen een aantrekkelijkere omgeving.

In 2019 hebben we aanpassingen in ons maaionderhoud doorgevoerd naar aanleiding van vragen, suggesties en verzoeken. Zo is bij het maaien van de bermen in de Oranjepolder rekening gehouden met biotoop van het oranjetipje, is rondom het Gooikensgat later gemaaid en zijn stukken waar overwinterde insecten of larven werden verwacht niet gemaaid en is de Ecologische Verbindingszone (EVZ) langs de Contreie na het broedseizoen en slechts éénmaal gemaaid.

Eind 2019 hebben we workshop met deskundigen en diverse natuurverenigingen gehouden om ideeën, tips en denkrichtingen op te halen hoe het maaibeheer insectenvriendelijker zou zijn in te richten. Daar is uit naar voren gekomen dat het er inderdaad nog ruimte voor verbetering is binnen het bestaande beheer door de gemeente. Tegelijkertijd is de basis en de eigen structuren op orde, die kunnen uitgebreid worden om de verbetering vorm te geven. Een andere constatering is dat bij maaibeheer verschillende belangen bij elkaar komen en dat daar per situatie een afweging moet

worden gemaakt. Er is daarbij ook opgemerkt steeds kritisch te blijven op de resultaten die je mag verwachten en de rendementen die uit de verbeteringen kunt halen.

Deze input hebben we gelegd naast het beheer dat we tot nu toe hebben gevoerd en bezien hoe we daarin zaken concreet kunnen maken om te verbeteren. In de drive om te komen tot verbetering vergeten we wel eens te kijken naar de dingen die goed gaan. Zo heeft het maaibeheer de afgelopen decennia geleid tot relatief bloemrijke bermen. Die zijn waardevol en die moeten we koesteren. We mogen daar best trots op zijn:

Bij het bepalen van de verbeteringen in ons maaierwerk volgen we, naast de resultaten van de workshop, de adviezen die de Vlinderstichting daarin geeft. En de verbeteringen voeren bij wijze van pilot we dit maaiseizoen al door op alle kruidenrijke bermen.

- In het verleden hebben we geprobeerd de bermen minder maaien, maar de resultaten waren negatief en het maatschappelijk draagvlak voor dat beheer kalfde af. We kunnen niet veel minder maaien maar we gaan wel slimmer maaien. Zo zullen we bermen op de armere en drogere gronden maar eenmaal maaien. Bovendien gaan we op de overige bermen gefaseerd maaien. Stukken van de bermen slaan we nu over en maaien we pas bij de volgende ronde, sterker nog een deel daarvan laten we de winter overstaan zodat insecten daarin kunnen overwinteren.
- Op een aantal plekken in de EVZ langs de Contreie introduceren we sinusmaaien. Met deze maaivorm zouden meer verschillende gradaties in vegetaties moeten ontstaan, met rommelhoekjes en stukken die wat regelmatig gemaaid worden.
- Onder eikenlanen van zomereiken maaien we de grasbermen als het even kan nu niet, maar alleen dit najaar. Ook daar laten we dan weer een deel van de vegetatie de winter overstaan, zodat insecten dekking vinden en kunnen overwinteren.
- De variatie die begrazing met schapen oplevert is vanuit het oogpunt van biodiversiteit heel waardevol. De begrazing zoals die al een aantal jaren wordt uitgevoerd zetten we door.
- De inzet van een maaizuigcombinatie beperken we tot plekken waar dat vanuit beheerbaarheid of veiligheid noodzakelijk is. De Bovensteweg heeft bijvoorbeeld een belangrijke stroomfunctie. Vanuit veiligheid moeten we dat zo min mogelijk verstoren en zorgen voor een vlot onderhoud van de bermen en de taluds van de geluidswallen
- Op alle gazons zijn we minder gaan maaien, vooral vanwege de droogte. Bloemen als biggekruid en madelief kunnen daardoor langer bloeien en er blijft voor bijen en vlinders meer voedselaanbod. Ook laten we bepaalde stukken van de gazons overstaan. Die zullen we later dit jaar maaien en ruimen.

We maaien gazons in een gemiddeld groeiseizoen ongeveer één keer per tien dagen. Met minder maaibeurten, zo leert de ervaring, kunnen we niet volstaan. Het maaisel dat dan vrijkomt smooit de vegetatie er onder. Een onderhoudsfrequentie waarbij we om de 5 dagen de ene helft van de gazons maaien en dan na vijf dagen de andere helft is uitvoeringstechnisch erg lastig en relatief kostbaar omdat veel meer vervoersbewegingen nodig zijn. Onze ervaring is dat het op weinig waardering van bewoners kan rekenen.

Er is een aantal verbeteringsmaatregelen waarvan we vooraf onvoldoende konden inschatten of die goed uitvoerbaar zouden zijn. En we weten niet vooraf hoe de maatregelen die we dit jaar al wel in kunnen voeren, zullen vallen bij onze inwoners. Daarom hebben we ingezet op een pilot om daar dit jaar meer zicht op te krijgen.

Zo twijfelen we er aan of sinusmaaien binnen de bebouwde kom in het openbaar groen toepasbaar is. Hoe groot moet bijvoorbeeld een terrein dan zijn en wat betekent dat voor het overige gebruik. Dit hebben we in een proef met enkele locaties opgezet.

In algemeenheid geldt dat maaien en ruimen de meest aangewezen beheermaatregel is om te komen tot bloemrijke en dus voor insecten aantrekkelijke situatie. Het verminderen van de voedselrijkdom is daarin de sleutel. Daardoor neemt de kracht van de grasvegetatie af en krijgen bloemen meer kans

zich te ontwikkelen. In het buitengebied ten noorden van Oosterhout bestaat de bodem uit kleigrond. Het verminderen van voedselrijkdom duurt daar in gunstige omstandigheden al tientallen jaren. Bermen zijn daar relatief smal waardoor verstoring vanuit de omgeving sterk doorwerkt. Slootmaaisel en slootbagger worden in de berm gedeponeerd waardoor ook steeds aanrijking plaats vindt. Vanuit de slootkanten groeit riet in de berm en zorgt daar voor verruiging. Op een aantal bermen gaan we in de pilot gefaseerd maaien en ruimen. Zo moeten we zicht krijgen op de praktische haalbaarheid en het te verwachten ecologische rendement.

Ook gaan we de inzet van een zogenaamde eco-klepelmaaier verkennen. Die maait iets hoger en zuigt daardoor minder insecten op. Maar ook deze maaier heeft moeite met zware vegetaties zoals riet.

Omdat er met minder maaien meer zaden van grassen en kruiden vrijkomen neemt waarschijnlijk de onkruidgroei op verhardingen toe. Ook daar willen we dit jaar voor gebruiken om inzicht krijgen welk extra onderhoud dat van ons gaat vragen.

De natuur en biodiversiteit zijn niet de enige onderwerpen waar we rekening mee moeten houden bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Sommige plekken moeten we bijvoorbeeld regelmatig maaien vanwege de verkeersveiligheid. We moeten rekening houden wat mensen er van vinden, zowel voor- als tegenstanders van insectenvriendelijker of natuurvriendelijker beheer. En we moeten op de financiën letten. We moeten we een bepaalde vereenvoudiging en eenduidigheid hanteren om het onderhoud praktisch en betaalbaar te houden. Geen plek is hetzelfde maar als we op elke plek op een andere manier gaan beheren wordt het te kostbaar en ingewikkeld. We zoeken steeds naar een middenweg zodat alle wensen, meningen en belangen een plek kunnen krijgen. Ook daar moet de pilot meer duidelijkheid in geven.

Zo hebben we in de pilot een mix van verbeteringen ingezet en een aantal vragen gedefinieerd, om later dit jaar een onderbouwd voorstel aan de gemeenteraad voor te kunnen leggen. Die ervaringen zullen hun weerslag in een rapportage vinden, met daarin diverse beheersscenario's. Het concept-rapport willen we vooraf met de deelnemers aan de brainstorm, waaronder een aantal raadsleden, bespreken zodat ook hun reactie in de besluitvorming kan worden betrokken. Daarna worden de verschillende scenario's met de raad besproken. Dit leidt vervolgens tot een voorstel en is het aan de gemeenteraad om afwegingen en keuzes te maken tussen verschillend belangen en een antwoord te geven op de vraag wat dat mag kosten.

Vraag 2. Wat hebben de gesprekken met dat ecologisch adviesbureau en met die ene vaste huisaannemer opgeleverd? Mogen wij daar verslagen van zien?

Antwoord 2. Zoals we in vraag 1 hebben uitgelegd zijn we een pilot aangegaan om meer inzicht te verkrijgen in de onzekerheden die naar onze mening aan mogelijke beleidskeuzes kleven. Dit leidt tot verschillende scenario's die ter bespreking aan uw raad worden voorgelegd, met bijbehorende voor- en nadelen en financiële consequenties. Als bijlage bij dat stukken zullen wij het beleidsrapport met de inbreng van het ecologisch adviesbureau (zodra het beschikbaar is), de input uit de workshops en andere relevante informatie opnemen.

Vraag 3. Vindt uw college niet ook dat een dergelijk natuurverantwoord maaibeheer uit meer moet bestaan dan uit sinusmaaien?

Antwoord 3. Het college onderschrijft dit standpunt volledig. In antwoord 1 en 2 gaan wij daarom ook juist in op natuurverantwoord maaibeheer in brede zin.

Vraag 4. Heeft uw college inhoud en strekking van de betreffende motie eigenlijk wel goed begrepen en waarom is uw college niet met ingang van dit maiseizoen reeds begonnen met een nieuw maaibeheer?

Antwoord 4. Het college heeft de motie goed begrepen. Deze vraagt om onderzoek te doen naar het maaibeleid ten opzichte van de nieuwste maatstaven en dat zo natuurvriendelijk in te richten. Ook vraagt u om de raad bij het nieuwe maaibeheer te betrekken, dat doen wij ook door scenario's met u te bespreken voor het nieuwe maaibeleid. De door u gewenste planning is niet gehaald, onder meer omdat wij er voor gekozen hebben om gefundeerde scenario's met uw raad te bespreken, die ook verder gaan dan alleen sinusmaaieren. Voor het jaar 2020 voeren we wel een aantal pilots uit, daarmee hebben we het maaibeheer op deze tijdelijke manier al anders vormgegeven. De resultaten daarvan worden in de scenario's verwerkt.

Vraag 5. Waarom is de raad niet tenminste enigszins meegenomen zoals het dictum van de motie aangeeft?

Antwoord 5. Wij gaan uw raad betrekken bij het bespreken van de verschillende scenario's. Ook hebben enkele raadsleden in de workshop eind 2019 deelgenomen. Onze ambitie op dit vlak hadden wij in de afdoening van de motie wel beter moeten omschrijven, want het is altijd ons streven geweest om uw raad door middel van scenario's in stelling te brengen. Vervolgens leidt dat tot een nieuw maaibeleid dat door uw raad vastgesteld wordt. In de voorbereiding hebben wij hard gewerkt om doordachte scenario's op te stellen die ook met pilots getoetst zijn.

Vraag 6. Waarom heeft de gemeenteraad ook tussentijds niets van het college vernomen over de voortgang van de voorbereiding om te komen tot een natuurverantwoord maaibeleid?

Antwoord 6. Bij de uitwerking van de eerste tussen resultaten kwamen wij tot het inzicht dat een pilot wenselijk zou zijn om een betere onderbouwing bij een aantal keuzes of opties te kunnen maken. Onze eerste inzet is daarna gericht om te komen tot de pilot en de prestatieafspraken met de aannemer daarbij. In de tweede helft van mei hebben wij dat afgerond. Daarna zijn wij gestart met de voorbereiding van communicatie met achtereenvolgens onze inwoners via het weekblad (doel in week 24), met de deelnemers aan de workshop en aan uw raad. Wij hadden uw raad daar bij de aanvang de pilots omtrent maaibeheer over willen informeren, door de bijzondere omstandigheden van deze tijd is dat misgegaan, onze excuses daarvoor.

Vraag 7. Wil het college met onmiddellijke ingang, dat wil zeggen na ontvangst van deze brief/e-mail het maaien van bloemenbermen in de gehele gemeente beëindigen tot einde van de zomer?

Antwoord 7. Nee, naar onze mening heeft bij het opstellen van de pilot een zorgvuldige afweging plaatsgevonden tussen verschillende belangen en mogelijkheden. We realiseren ons dat keuzes en afwegingen altijd voor discussie en verschil van mening vatbaar zijn, maar zijn vooralsnog van mening dat de pilot kan worden voortgezet. In ons antwoord op vraag 1 hebben wij beschreven hoe de pilot er uit ziet.

Vraag 8. Welke afspraken zijn er terzake gemaakt met de betreffende aannemer(s)?

Vraag 9. Wil het college de contracten met deze aannemers voor de raad vertrouwelijk ter inzage leggen?

Antwoord 8 & 9. In het antwoord op vraag 1 hebben wij beschreven welke aanpassingen we in ons onderhoud van bermen en kruidenrijke hebben doorgevoerd. Deze zijn verwerkt in het bestek en de tekeningen voor de aannemer. Die stukken zijn vrij in te zien. Het maaien van gazons doen wij in eigen beheer. Daarvan zijn geen contractstukken maar er is wel een kaart waarop te sparen delen zijn aangegeven. Deze is in te zien als u dat wenst.

Vraag 10. Wil het college ons aangeven hoeveel fte daadwerkelijk wordt ingezet voor specifiek de beleidsfuncties op groengebied, zowel juridisch-administratief als in de uitvoering?

Antwoord 10. Op het beleidsterrein groen worden ongeveer 6,9 fte ingezet. De nadruk van de werkzaamheden ligt op de realisatie en het beheer van het openbare groen in ruime zin. Dat is onder andere in de beoordeling en advisering in (ruimtelijke) ontwikkelingen en vergunningen, in planvoorbereiding voor nieuwe aanleg of vervanging en in het beheer en onderhoud van het openbaar groen. Een scherpe begrenzing tussen wat precies beleid is en wat precies uitvoering is, is volgens ons daarin niet te maken. Alle uitvoering is vertaling van beleid en daar zit onlosmakelijk altijd een deel interpretatie bij.

Vraag 11. Kan het college volhouden dat het genoemde aantal en de kwaliteit/deskundigheid voldoende is om een adequaat en verantwoord groenbeleid te voeren? Wij willen graag meer dan een ja of nee - zoals vaak het geval is - en dus een beargumenteerd antwoord.

Antwoord 11. Het college vindt dat er een goed evenwicht is in de bestuurlijke ambities enerzijds en de omvang, kwaliteit en deskundigheid van het ambtelijk apparaat anderzijds. Ze doet daaraan voortdurend bijstellingen als daar noodzaak voor blijkt en de gemeenteraad stelt daarvoor in de begroting de kaders. Dit is passend in het door uw raad vastgestelde beleidskader.

Vraag 12. Is het college bereid meer inzet te tonen op het gebied van natuur- en groenbeleid?

Antwoord 12. Het college meent dat huidige inzet op natuur en groen passend is, binnen de door u gestelde beleidskader en het huidige bestuursakkoord. Overigens speelt ook mee dat uw raad stevige ombuigingseisen stelt aan de ambtelijke capaciteit, dat maakt het extra inzetten van personeel ook moeilijk.

Vraag 13. Wie maken er deel uit van deze Groene Tafel, want wij begrijpen dat ook de huisaannemer aan tafel zit?

Antwoord 13. De Groene Tafel is een overleg van de wethouder Natuur & Milieu met onder andere de Milieuvereniging Oosterhout, IVN, het bijenhoudersgilde, natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Daarbij is alleen ambtelijke ondersteuning aanwezig. De huisaannemer zit daar dus niet bij aan tafel. Het doel van het overleg is om deze verenigingen vroeg in (ruimtelijke) ontwikkelingen te betrekken en daarover van gedachten te wisselen. Het college vindt dit overleg waardevol en betreft de informatie die daar over tafel gaat in haar afwegingen. Daar waar mogelijkheden liggen voor snelle acties worden die naar de mening van het college benut.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Oosterhout

, burgemeester,

, secretaris.

